

Шимечко О.С.

Медичний центр «Життя-Київ»

ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЩОДО СУСПІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМАХ

У статті зазначено, що роль цифрових технологій та комунікацій у вдосконаленні надання медичних послуг, підвищенні їх доступності та ефективності. Особливу увагу приділено державним ініціативам, таким як впровадження електронного реєстру пацієнтів та телемедицини, які спрямовані на оптимізацію процесів у сфері охорони здоров'я. Висвітлено виклики та перспективи цифровізації охорони здоров'я, зокрема необхідність адаптації законодавчої бази, підвищення цифрової грамотності медичного персоналу та захисту персональних даних громадян.

Обґрунтовано, що цифровий простір є ключовим фактором для трансформації системи охорони здоров'я в Україні. Завдяки його розвитку забезпечується прозорість управлінських процесів, посилюється взаємодія між різними рівнями державного управління та населенням, а також створюються умови для більш ефективного використання ресурсів у сфері охорони здоров'я. Акцентовано увагу на важливості публічно-приватного партнерства для розвитку інноваційних цифрових рішень та інтеграції сучасних технологій у державні програми.

Встановлено, сучасні виклики, з якими зіткнулася система охорони здоров'я України в умовах війни, висунули на перший план необхідність її цифрової трансформації та адаптації до безпечних режимів. Повномасштабна військова агресія проти України оголила низку критичних проблем, які довгий час залишалися без належної уваги. Нерівномірний рівень підготовки медичних працівників, слабка комунікація між різними рівнями системи охорони здоров'я та відсутність ефективної інформаційної політики створюють додаткові ризики для надання медичних послуг в умовах соціально-гуманітарної кризи.

З'ясовано, що значні прогалини включають недостатню готовність лікарів діяти в умовах надзвичайних ситуацій, відсутність єдиної стратегії реагування та слабку інтеграцію сучасних цифрових рішень у медичну сферу. Окрім того, недооцінюється важливість психологічної підтримки населення, яке переживає стресові ситуації, викликані війною. У таких умовах цифровізація системи охорони здоров'я стає не лише засобом покращення доступності медичних послуг, але й інструментом для зміцнення державної соціально-гуманітарної політики.

Ключові слова: реалізація, державна політика, галузь охорони здоров'я механізми, соціально-гуманітарна сфера, послуги, цифровізація, комунікація.

Постановка проблеми. Розвиток цифрової охорони здоров'я в Україні є невід'ємним елементом загальної цифровізації населення та медичних установ. Цифровізація сприяє підвищенню доступності медичних послуг, зменшенню навантаження на систему охорони здоров'я та створенню ефективних інструментів управління. Проте, рівень цифрової грамотності та доступу до інтернету в регіонах країни залишається нерівномірним, що значно впливає на впровадження інноваційних рішень у сфері охорони здоров'я. Війна створила нові виклики для цифровізації, зокрема через руйнування інфраструктури та тимчасову недоступність інтернету в регіонах, які постраждали від бойових дій.

Завдяки урядовим ініціативам, спрямованим на розвиток цифрових медичних послуг, багато закладів охорони здоров'я України отримали доступ до новітніх цифрових сервісів. Зокрема, реалізовано проекти з підключення закладів первинної медичної допомоги до високошвидкісного інтернету, що дозволяє використовувати телемедичні технології для надання консультацій у віддалених регіонах. Зазначене включає можливості проведення відеоконференцій, обміну медичною документацією та отримання доступу до сучасних інформаційних систем, особливо важливим став розвиток телемедицини, яка під час війни дозволила зберегти доступ до базової медичної допомоги. Цифрові платформи для дистанційних

медичних послуг активно інтегруються з єдиними реєстрами пацієнтів, що сприяє оптимізації роботи лікарів у правовий режим воєнного стану в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Систематизація фундаментальних та прикладних досліджень із державного управління з реформування державної соціально-гуманітарної політики у сучасній науковій літературі дала можливість з'ясувати, що науково-теоретичні, методологічні, структурно-функціональні, організаційно-змістові, нормативно-правові та концептуальні засади функціонування і вдосконалення системи державного управління в Україні розкрито в наукових працях провідних учених: В. Авер'янова, В. Бакуменка, С. Домбровської, О. Крюкова, М. Латиніна, В. Майбороди, С. Майстро, В. Малиновського, Н. Нижник, В. Олуйка, Я. Радиша, В. Токовенко, В. Цветкова та ін.

Упродовж останніх десятиліть проблема вдосконалення системи державного управління у галузі охорони здоров'я стала об'єктом уваги багатьох вітчизняних дослідників, у працях яких висвітлено теоретичні й практичні аспекти цієї актуальної суспільно-значимої проблематики. Удосконаленню й розвитку національної системи охорони здоров'я присвятили свої праці такі вчені, як А. Дубогай, С. Вавренюк, М. Зубалій, Т. Круцевич, А. Куц, Р. Раєвський, С. Сінгаєвський, Б. Шиян та інші. Натомість, в межах науки державного управління питанням суспільної комунікації громадян України на спеціалізованих цифрових платформах у галузі охорони здоров'я присвячено ще недостатньо наукових праць.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування реформування державної соціально-гуманітарної політики в галузі охорони здоров'я з суспільної комунікації громадян на спеціалізованих медичних цифрових платформах.

Виклад основного матеріалу. Розвиток цифрової охорони здоров'я в Україні потребує комплексного підходу, який включає підвищення цифрової грамотності населення, інтеграцію сучасних технологій у роботу медичних закладів та адаптацію інфраструктури до реалій воєнного часу. Такий підхід дозволить забезпечити стійкість системи охорони здоров'я та підвищити її ефективність навіть у найскладніших умовах. Телемедицина стала невід'ємною частиною сучасної системи охорони здоров'я, особливо в умовах безпекових викликів, з якими стикається Україна.

Використання цифрових технологій у медицині забезпечує доступ до якісної медичної допо-

моги навіть у найвіддаленіших куточках країни. Завдяки державним реформам, спрямованим на впровадження цифрових інновацій, телемедицина поступово займає ключову позицію в наданні медичних послуг. У контексті сучасних трендів цифровізації управління охороною здоров'я України, важливим аспектом є ефективне використання цифрових технологій для оптимізації надання медичних послуг. Цифровізація дозволяє значно підвищити доступність медичних послуг, скоротити час на їх отримання та покращити загальну ефективність функціонування медичної системи.

Впровадження таких управлінських механізмів, як електронні реєстри пацієнтів та телемедицина, сприяє не лише покращенню організації процесів, але й надає можливість пацієнтам отримувати консультації від фахівців без необхідності фізично відвідувати медичні заклади, що особливо важливо в умовах обмеженого доступу до медичних послуг у віддалених або постраждалих регіонах. Загалом, ці ініціативи не лише полегшують процеси надання медичних послуг, а й підвищують їх якість завдяки використанню новітніх технологій, що дозволяє швидше та точніше проводити діагностику, слідкувати за станом здоров'я пацієнтів та вчасно реагувати на зміни у їхньому стані [5]. Однак, для успішної реалізації таких проєктів необхідно враховувати проблеми, що виникають внаслідок недостатньої цифрової інфраструктури в регіонах, особливо в постраждалих від війни територіях.

У таких умовах важливо створювати умови для рівного доступу до новітніх медичних послуг для всіх громадян країни, що стане важливою складовою відновлення і розвитку медичної системи в Україні. Зазначимо, що послуги телемедицини в Україні здебільшого є платними для пацієнтів, але з початку 2022 року ці послуги зазнали значних змін, зокрема через зміни в соціально-економічних умовах. Економічна ситуація, зокрема наслідки війни, вплинула на зміну витрат пацієнтів. Зокрема, більшість громадян стали більше орієнтуватися на безкоштовні медичні послуги, що надаються через систему гарантованого державного медичного обслуговування, а також звертатися до державних медичних установ для надання консультацій.

У результаті соціально-економічних змін, зокрема через вплив війни та значні економічні труднощі, кількість звернень до приватних медичних установ за платними телемедичними послугами знизилася. Пацієнти все частіше обирали

доступніші за ціною варіанти, зокрема безкоштовні послуги через державні медичні заклади, де доступні цифрові медичні консультації через інтегровані в систему охорони здоров'я онлайн платформи. В Україні в період війни суттєво змінився попит на медичні послуги, що включають як традиційні, так і цифрові консультації, пацієнти стали частіше звертатися до безкоштовних платформ для отримання медичних порад через інтернет.

Цифрові технології в охороні здоров'я розвиваються швидкими темпами і в Україні, де створення відповідної інфраструктури для телемедичних послуг є ключовим завданням. Світовий ринок цифрової медицини зростає, що свідчить про стрімкий попит на цифрові медичні послуги та технології по всьому світу. За прогнозами аналітиків, цей ринок може значно збільшитися в наступні роки. В Україні активно розвиваються цифрові медичні технології. Одним із важливих напрямів є впровадження електронних медичних карт, зазначене дозволяє створити єдину цифрову базу медичних даних пацієнтів, що спрощує доступ до медичної інформації, покращує взаємодію між лікарями та пацієнтами та забезпечує швидкість обробки медичних запитів.

Також важливою складовою є розвиток віддаленого моніторингу пацієнтів. Інтернет-технології та телемедицина дозволяють постійно відслідковувати стан здоров'я пацієнтів, що дає можливість швидко реагувати на зміни у стані здоров'я та коригувати лікування. Інноваційними технологіями в медичній сфері є також 3D-друк, який використовується для створення моделей органів та відтворення шкіри. У довгостроковій перспективі це може значно покращити результати хірургії та трансплантології [3]. Система дозволяє інтегрувати медичні заклади та забезпечити централізоване управління медичними даними, що підвищує доступність медичних послуг для громадян та оптимізує процес надання медичної допомоги.

Цифровізація охорони здоров'я України стикається з низкою викликів, зокрема, необхідністю адаптації законодавчої бази для ефективного впровадження новітніх технологій у медичну сферу. Важливою проблемою залишається підвищення цифрової грамотності серед медичного персоналу, оскільки ефективне використання нових технологій залежить від здатності медиків користуватися сучасними інструментами та програмним забезпеченням. Крім того, захист персональних даних громадян є одним із ключових аспектів, що потребує уваги при впровадженні

електронних реєстрів та інших цифрових рішень у системі охорони здоров'я. Забезпечення безпеки та конфіденційності даних є основою для довіри пацієнтів до цифрових послуг.

Зокрема, важливу роль у розвитку цифровізації медичних послуг має публічно-приватне партнерство, яке забезпечує інтеграцію інноваційних цифрових рішень у державні програми охорони здоров'я. Співпраця між державними органами та приватними компаніями дозволяє залучати новітні технології, що сприяють підвищенню ефективності надання медичних послуг. Це партнерство відкриває можливості для фінансування та розробки інноваційних проектів, таких як телемедицина та електронні реєстри пацієнтів, що допомагають покращити доступність і якість медичних послуг для громадян.

Система охорони здоров'я в Україні активно інтегрує цифрові технології, і однією з таких ініціатив є створення Єдиної державної інформаційної системи в сфері охорони здоров'я [1]. Ця система пов'язує інформаційні ресурси всіх медичних організацій і профільних відомств, забезпечуючи систематичний облік медичних карт та реєстрів пацієнтів з певними захворюваннями. Наразі в Україні ця система працює по всій території, де ведеться облік електронних медичних карток. Важливим кроком є також технічна можливість запису до лікаря в електронному вигляді через державний портал.

Розвиток штучного інтелекту в охороні здоров'я є важливим елементом цифровізації медичних послуг в Україні. Штучний інтелект активно використовується в різних сферах суспільного життя, зокрема в медичній практиці. Технології ефективно застосовуються в управлінні фінансами, наприклад, при аналізі кредитних заявок, а також в промисловості та торгівлі. Зараз активно розвивається використання в охороні здоров'я, що дозволяє оптимізувати медичні процеси, підвищити точність діагностик та полегшити доступ до медичних послуг. В Україні також спостерігається активний інтерес до інвестицій в технології штучного інтелекту для охорони здоров'я, попри стрімкі зміни на світовій арені.

Вже сьогодні кілька українських компаній розробляють медичні програми з використанням штучного інтелекту, що є важливим кроком у розвитку цифрової медицини [4]. Особливу увагу в Україні приділяють реалізації пілотних проектів, таких як впровадження системи комп'ютерного зору для підтримки медичних діагнозів. Попри позитивні тенденції розвитку,

в Україні залишається низка викликів для повномасштабного впровадження штучного інтелекту в усіх медичних установах. На сьогоднішній день лише кілька медичних закладів впроваджують експериментальні проекти, і багато з них поки що не отримали широкого поширення по всій країні. Однак поступовий розвиток технологій та інвестицій у цю сферу сприяють подальшому прогресу цифрової медицини в Україні.

В Україні активно розвивається цифровізація охорони здоров'я, зокрема через впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект. Ці технології сприяють підвищенню точності діагностики, ефективності лікування та полегшення доступу до медичних послуг. Системи, які обробляють медичні дані, дозволяють лікарям швидко отримувати необхідну інформацію для прийняття рішень, що значно скорочує час на обстеження та лікування пацієнтів. Технології штучного інтелекту також активно застосовуються для автоматизації процесів у медичних установах, таких як аналіз медичних зображень, обробка електронних медичних карток і надання рекомендацій для лікування.

В Україні вже є кілька пілотних проєктів, що використовують штучний інтелект для покращення якості медичних послуг. Попри прогрес у розвитку таких технологій, повне впровадження їх на всій території країни ще потребує часу та ресурсів, а також підготовки кадрів, здатних ефективно використовувати ці інновації. В Україні починаючи з 2020 року спостерігається активний розвиток інтернет-майданчиків для дистанційного консультування пацієнтів. Такі платформи дозволяють пацієнтам отримати консультації з різних медичних напрямків без необхідності відвідувати лікаря особисто. Особливо активно такі проєкти розвиваються у приватних клініках, де створюються спеціалізовані онлайн-ресурси для консультацій з певних захворювань або для отримання порад від конкретних лікарів.

Основними перевагами розвитку цифровізації охорони здоров'я в Україні є економічні, соціальні та експертні фактори. Економічний аспект полягає у ефективному використанні бюджетних коштів завдяки скороченню фізичних контактів між пацієнтами та лікарями, а також модернізації системи надання медичних послуг [6]. Це дозволяє знизити витрати на організацію медичних консультацій та покращити управлінські процеси в медичних установах. Соціальні переваги цифровізації включають зростання доступності кваліфікованої медичної допомоги для громадян,

особливо для мешканців віддалених регіонів, які часто стикаються з проблемами доступу до медичних установ.

Однак, незважаючи на перспективи, впровадження цифрових технологій в охороні здоров'я в Україні стикається з певними труднощами. Однією з основних проблем є недостатньо розвита законодавча база, яка регулює надання телемедичних послуг. Хоча уряд активно працює над удосконаленням законодавчих актів у цій сфері, процес їхнього впровадження та затвердження залишається в стадії розвитку. Для того щоб забезпечити ефективну та безпечну роботу цифрових платформ у медицині, необхідно розробити чіткі та детальні норми, що враховують технологічні можливості та актуальні виклики сьогодення.

Технологічні труднощі також залишаються значною проблемою для розвитку телемедицини. Однією з головних проблем є низька швидкість підключення до високошвидкісного інтернету, особливо в сільських та віддалених районах країни. Без достатнього доступу до інтернет-мережі ефективно використання цифрових платформ неможливе. Уряд України приділяє увагу усуненню цифрової нерівності, проте досягнення бажаних результатів у цій сфері потребує значних інвестицій та часу.

Іншою суттєвою проблемою є недостатнє фінансування медичних установ з боку держави та приватного сектору, це обмежує можливості для закупівлі та впровадження необхідних технологій. Розвиток цифровізації в охороні здоров'я України має значний потенціал для покращення доступу до медичних послуг та підвищення їх якості [2]. Однак для реалізації цього потенціалу необхідно вирішити ряд проблем, зокрема у законодавчій та технологічній сферах та забезпечити належне фінансування і підтримку з боку держави та приватного сектору. Лише у разі комплексного підходу до цих питань можна буде досягти успіху в цифровізації охорони здоров'я.

Висновки. Цифрові технології в медичній сфері мають величезний потенціал для покращення доступу до медичних послуг та оптимізації роботи медичних установ. Цифровізація сприяє зниженню витрат на медичні послуги, підвищенню їх якості та забезпеченню більш ефективного використання ресурсів. Це дозволяє зменшити кількість медичних помилок, покращити точність діагностики та лікування, а також підвищити рівень задоволеності пацієнтів. Однак, законодавча база в Україні потребує значного удосконалення для забезпечення безпеки та ефектив-

ності телемедичних послуг. Необхідно розробити чіткі норми та правила, що враховують новітні технології та технічні можливості, а також особливості надання медичних послуг у різних регіонах країни.

Технологічні труднощі, зокрема низька швидкість інтернет-з'єднання в деяких регіонах, залишаються значною проблемою для розвитку цифрових платформ в охороні здоров'я. Рішення цієї проблеми потребує комплексного підходу, включаючи покращення інфраструктури зв'язку та забезпечення доступу до інтернету для всіх

категорій населення, зокрема для жителів віддалених районів. Для ефективного розвитку цифровізації медичних послуг в Україні важливим є забезпечення належного фінансування та підтримки з боку держави та приватного сектора. Без достатніх інвестицій у новітні технології та підготовку кваліфікованих кадрів неможливо досягти значних результатів у цій сфері. Тому важливо створити сприятливі умови для впровадження інновацій у медичну практику та постійно вдосконалювати механізми фінансування цифрових проектів у галузі охорони здоров'я.

Список літератури:

1. Лібанова Е.М., Гладун О.М., Лісогор Л.С., Ткаченко Л.Г., Ковтун Н.В. Вимірювання якості життя в Україні. Київ, 2013. 48 с.
2. Ліфінцев О.В. Принципи здійснення контролю у сфері охорони здоров'я. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2015. Вип. 3-2. Т. 1. С. 156-159.
3. Майоров О.Ю., Худошина О.В., Горбань А.Є. та ін. Оцінка діяльності закладів охорони здоров'я по стандартам акредитації: метод. рекомендації. К. 2015. 220 с.
4. Марова С.Ф., Вовк С.М. Участь приватного сектору в капіталі державних установ охорони здоров'я. *Молодий вчений*. 2017. № 7. С. 352-356.
5. Надюк З.О., Сенюк Ю.І. Сучасна державна політика у сфері охорони здоров'я: аналіз реформування системи. *Право та державне управління*, 2020. №2. С. 211-220. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2020/34.pdf (дата звернення: 10.12.2024).
6. Парубчак І.О., Балашов А.М. Державне регулювання в системі надання послуг з оздоровлення та відновлення здоров'я населення в мережі рекреаційно-курортних закладів України. *Публічне управління та адміністрування*. 2021. Вип. 21. С. 68-71.

Shymechko O.S. TRANSFORMATION OF STATE SOCIAL AND HUMANITARIAN POLICY IN THE HEALTH SECTOR REGARDING PUBLIC COMMUNICATION ON SPECIALIZED DIGITAL PLATFORMS

The article notes the role of digital technologies and communications in improving the provision of medical services, increasing their accessibility and efficiency. Particular attention is paid to state initiatives, such as the implementation of an electronic patient registry and telemedicine, which are aimed at optimizing processes in the healthcare sector. The challenges and prospects of healthcare digitalization are highlighted, in particular the need to adapt the legislative framework, increase the digital literacy of medical personnel and protect citizens' personal data.

It is substantiated that the digital space is a key factor in the transformation of the healthcare system in Ukraine. Its development ensures the transparency of management processes, enhances interaction between different levels of government and the population, and creates conditions for more effective use of resources in the healthcare sector. The importance of public-private partnerships for the development of innovative digital solutions and the integration of modern technologies into government programs is emphasized.

It was established that the modern challenges faced by the Ukrainian healthcare system in wartime conditions have brought to the forefront the need for its digital transformation and adaptation to security regimes. The full-scale military aggression against Ukraine has exposed a number of critical problems that have long been ignored. The uneven level of training of medical workers, weak communication between different levels of the healthcare system, and the lack of an effective information policy create additional risks for the provision of medical services in the context of a socio-humanitarian crisis.

It was found that significant gaps include the lack of readiness of doctors to act in emergency situations, the lack of a unified response strategy, and the weak integration of modern digital solutions into the medical sphere. In addition, the importance of psychological support for the population experiencing stressful situations caused by the war is underestimated. In such conditions, the digitalization of the healthcare system becomes not only a means of improving the accessibility of medical services, but also a tool for strengthening state social and humanitarian policy.

Key words: implementation, state policy, healthcare sector, mechanisms, social and humanitarian sphere, services, digitalization, communication.